

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

„Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej”
"Co-financed by the Ministry of Culture and National Heritage of the Republic of Poland"

KRONIKA

1930 - 2030

ROTA.

Nie rzucim Ziemi z kąd nasz ród,
Nie damy pogrześć Mowy.
Polski my Naród, polski my Lud,
Królewski Szczęp Piastowy.
Nie damy, by nas zniszczył wróg—
Tak nam dopomóż Bóg!

Do krwi ostatniej kropli z żył
Bronić będziemy ducha,
Aż się rozpadnie w proch i pył
Krzyżacka zawierucha.
Twierdzą nam będzie każdy próg—
Tak nam dopomóż Bóg!

Nie będzie Niemiec pluł nam w twarz
Ni dzieci nam giermanił,
Oreźny wstanie hufiec nasz,
Duch będzie nam hetmanił.
Pójdziem, gdy zagrzmi Złoty Róg...
Tak nam dopomóż Bóg!

MARJA KONOPNICKA.

“Rota”, pieśń patriotyczna,
którą tradycyjnie Weterani kończą każde zebranie i uroczystość.

Założenie Związku Weteranów Polskich

Wybór pierwszego zarządu

Prezes:

kpt. Wiktor Ludwik

Vice-Prezesi:

Eugeniusz Michaelis de Henning,
Antoni Piątkowski

Sekretarz:

Stanisław Batowski

Skarbnik:

Florian Szuszkowski

Niedziela 21 września 1930 roku
Dom Polski przy ulicy Frontenac

Członkowie Związku Weteranów Polskich

1930 - 2030

WSPÓŁZAŁOŻYCIELE

Stanisław Banas, Stanisław Batowski, Kajetan Godziszewski, Grzegorz Dumala, Ignacy Grzybała,
Kajetan Janas, Jan Kozakiewicz, Władysław Łukasik, Eugeniusz de Henning Michaelis,
Jan Michalak, Franciszek Nawrocki, Marian Olszewski, Ignacy Perkowski,
Franciszek Piwowarczyk, Józef Pokorny, Piotr Rzepka, Jan Ślusarczyk, Wincenty Stec,
Dominik Toczko, Stefan Trepczyński, Paweł Wąsacz, Antoni Władkowski

HONOROWI PREZESI

Ludwik Wiktor
*kapitan Wojska Polskiego,
główny założyciel Związku Weteranów*

Władysław Kicki
b. Konsul R.P. w Montrealu

Jan Mikulski
*b. prezes i długoletni członek
Związku Weteranów*

HONOROWI CZŁONKOWIE

dr Jerzy Adamkiewicz
b. Konsul Generalny R.P. w Montrealu

dr Tadeusz Brzeziński
b. Konsul Generalny R.P. w Montrealu

Jan Jeżewski
b. sekretarz Konsulatu R.P. w Montrealu,

dr Józef Marlewski
b. Konsul R.P. w Montrealu,

Michał Szymański

dr Roman Wegnerowicz
b. Konsul R.P. w Ankarze

Banas
Batow
Biege
Biele
Bod
Bry
Brz
Bu
B
B
C

1930

Banaś Stanisław
 Baranowski Franciszek
 Batowski Stanisław
 Bieganowski Michał
 Bielski Jan
 Bielski Maciej
 Bochenek Antoni
 Bryndza Józef
 Brzeziński Adolf
 Brzek Władysław
 Bubula Józef
 Buczkowski Franciszek
 Budzik Piotr
 Bystrzycki Mieczysław
 Cach Marian
 Cebula Józef
 Cholewicki Paweł
 Cholewicki Teodor
 Chrobak Jan
 Cizek Józef
 Czapski Kazimierz
 Czereszko Adam
 Czerniakowski Kazimierz
 Cwik Antoni
 Drelich Karol
 Dreszer Piotr
 Duda Andrzej
 Dudek Franciszek
 Dunala Grzegorz
 Duś Antoni
 Dworakowski Franciszek
 Dziaduszeński Józef
 Dziedzic Stanisław
 Felczak Józef
 Flinta Julian
 Folwarczny Antoni
 Fron Franciszek
 Gajewski Józef
 Gajewski Władysław
 Gawryszewski Stanisław
 Gil Ludwik
 Ginter Herman
 Glista Władysław
 Głodziak Stanisław
 Godziszewski Kajetan
 Goleń Józef
 Gołębiowski Paweł
 Gonet Józef
 Grabowski Jan

Grodzki Stanisław
 Grudzien Bronisław
 Grzybala Franciszek
 Grzybala Ignacy
 Haraszkiewicz Jan
 Jakimczuk Piotr
 Janas Kajetan
 Janiszewski Edward
 Kalembe Ludwik
 Kaluta Józef
 Kawencki Aleksander
 Kęsik Jan
 Kieler Andrzej
 Klejka Wojciech
 Klimuszko Józef
 Kociszyn Tadeusz
 Koncewicz Michał
 Kordysz Jędrzej
 Kornecki Jan
 Kozak Antoni
 Kozak Józef
 Koziol Tomasz
 Krajewski Kazimierz
 Krakowiak Walenty
 Kreutz Jan
 Krobicki Władysław
 Krulikowski Władysław
 Kruszelnicki Bazyli
 Kryczka Wojciech
 Książek Józef
 Kukułka Stefan
 Kuryla Józef
 Kuryło Jan
 Landwójtowicz Władysław
 Leja Józef
 Leśny Piotr
 Lorenz Stanisław
 Łazarczyk Franciszek
 Łuczak Piotr
 Łukasik Władysław
 Machowski Michał
 Machna Michał
 Maćkowiak Józef
 Maj Józef
 Makuch Józef
 Marcisz Józef
 Maruszczak Stanisław
 Matusiewicz Wojciech
 Maziarczyk Józef

Mazurkiewicz Paweł
 Metz Piotr
 Michaelis de Henning Eugeniusz
 Mężyński Władysław
 Michalak Jan
 Milewski Franciszek
 Morgantj Józef
 Mrugacz Bolesław
 Muchaj Jan
 Musiał Franciszek
 Nalewajek Anton
 Napora Franciszek
 Niejadlik Stanisław
 Olechowski Gustaw
 Oleksy Władysław
 Olender Jan
 Olszewicz Marian
 Ostaszewski Aleksander
 Pacuła Adolf
 Pasierb Józef
 Paszkiewicz Jan
 Paulas Andrzej
 Pawłowski Karol
 Penza Antoni
 Perkowski Ignacy
 Perla Józef
 Piątkowski Antoni
 Piłat Jan
 Pisarek Józef
 Piszczatowski Wincenty
 Piwowarczyk Franciszek
 Piwowarczyk Stanisław
 Podsiadło Franciszek
 Pokorny Józef
 Pokłosa Karol
 Prokopiuk Józef
 Przastek Feliks
 Pycia Józef
 Pyziak Andrzej
 Radziszewski Stanisław
 Rafacz Andrzej
 Raniowski Józef
 Ratułowski Stanisław
 Rogala Józef
 Rogowski Teodor
 Rola Władysław
 Rzepka Piotr
 Rzońca Czesław
 Serabinowicz Franciszek

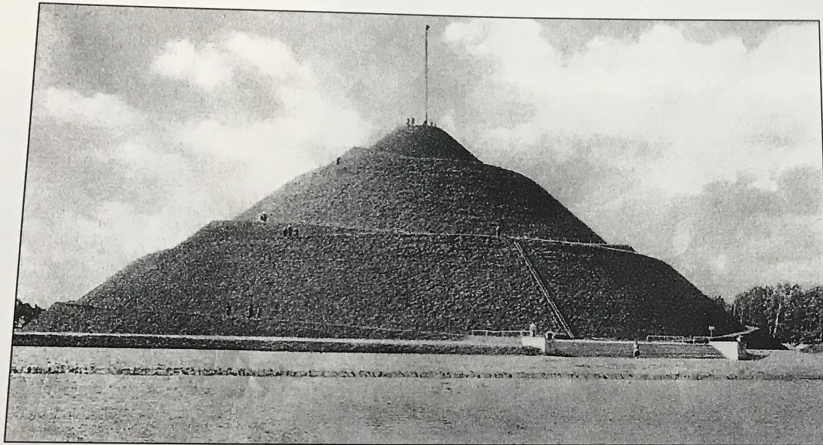
Sękowski Stefan
 Sieczkowski Paweł
 Sikora Franciszek
 Siembida Piotr
 Skorupa Jan
 Stanek Józef
 Stasiowski Władysław
 Stawczyński Stanisław
 Stec Wincenty
 Stelmaszek Józef
 Ślęczkowski Paweł
 Śliwinski Franciszek
 Ślusarczyk Jan
 Świdorski Ludwik
 Świtel Michał
 Szaflarski Ludwik
 Szatraj Franciszek
 Szweczyk Władysław
 Szuba Maciej
 Szuszkowski Florian
 Szymański Dominik
 Szymański Tadeusz
 Toczko Dominik
 Trepczyński Stefan
 Tropper Rudolf
 Urbanek Franciszek
 Wasilewski Bolesław
 Wąsacz Paweł
 Wędołowski Antoni
 Witek Stefan
 Wiktor Ludwik
 Wilk Józef
 Witkow Zenon
 Władkowski Antoni
 Wnęk Stanisław
 Woźniak Mikołaj
 Wójcik Jakub
 Wróblewski Julian
 Zajkowski Mikołaj
 Zaleski Zygmunt
 Zamojski Piotr
 Zapalski Stanisław
 Zaremba Michał
 Zatorski Stanisław
 Zdrochowski Franciszek
 Zgórk Ludwik
 Zienczyk Piotr
 Zinkiewicz Jan

Stoja od lewej; rząd pierwszy: P. Rzepka, E. Kozioł, J. Perla, A. Pyzik; Drugi rząd: J. Glender, J. Glowka, S. Zatorski, S. Sekowski, Gromko, J. Pilat; Siedzą: J. Pokorny, W. Matusiewicz, K. Czapski, kpt. L. Wiktor (ZAŁOZYCIEL ZWIAZKU WETERANOW), P. Szuszkowski, P. Budzik, J. Topolnicki; Leża: P. Sambolik, A. Kulas.

**FOTOGRAFIA PRZESŁANA NA II ŚWIATOWY ZJAZD
POLAKÓW Z ZAGRANICY (WARSZAWA 1934 R.)**

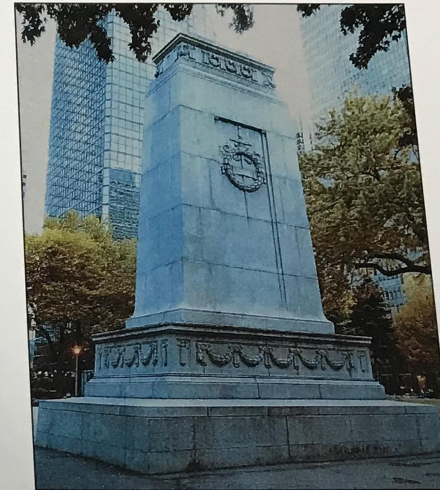
Związek Weteranów Polskich w akcji sypania kopca Marszałkowi Piłsudskiemu (1934 – 1937)

Kopiec Józefa Piłsudskiego na Sowińcu w Krakowie

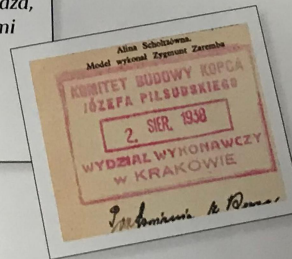
„Przesyłamy grudkę ziemi z prowincji Quebec w Kanadzie, gdzie kilkanaście tysięcy Polaków zamieszkuje, na kopiec naszego drogiego Dziadka i Wodza, pierwszego Marszałka Rzeczypospolitej Polskiej, pod którego rozkazami walczyliśmy za wolność i niepodległość naszej Ojczyzny, a którego imię ma zaszczyt nosić nasza organizacja.”*

29 stycznia 1936 roku
podpisał prezes Florian Szuszkowski i sekretarz Adam Czereszko.

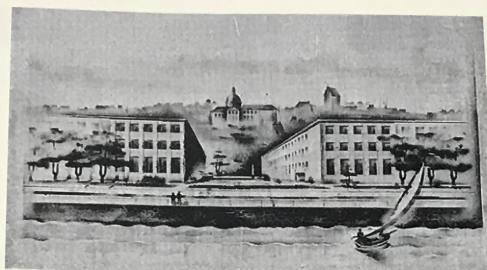

*Pomnik Nieznanego Żołnierza (Cenotaph)
na Dominion Square w Montrealu*

* ziemię pobrano spod pomnika Nieznanego Żołnierza
na Dominion Square i z terenów polskich kościołów

BUDUJEMY DOM POLAKÓW Z ZAGRANICY

Prekierunek Światowego Związku na Wawie.

UCHWAŁA W SPRAWIE WZNIESIENIA DOMU POLAKÓW Z ZAGRANICY POWZIĘTA NA II ZJĘZIE POLAKÓW Z ZAGRANICY W R. 1934.

II Zjazd Polaków z Zagranicy, pragnąc upamiętnić powstanie Światowego Związku Polaków z Zagranicy oraz stworzyć widoczny symbol trwałej łączności Polaków z Zagranicy z Macierzą, poleca władzom Związku przeprowadzić odpowiednią akcję celem wzniesienia w najbliższym czasie

DOMU POLAKÓW Z ZAGRANICY
IM. MARSZAŁKA JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO
W WARSZAWIE

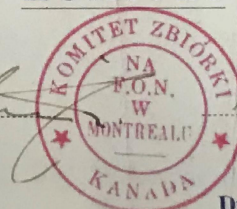

**KOMITET ZBIÓRKI
NA FUNDUSZ OBRONY NARODOWEJ
W MONTREALU**

SKŁADA GORĄCE PODZIĘKOWANIE ~~PAK~~ ZWIĄZKOWI WETERANÓW POLSKICH
IM. MARSZAŁKA JOZEFY PILSUDSKIEGO W MONTREALU.
za okazanie pełnego zrozumienia ważności
chwili, oraz spełnienie patriotycznego obowiązku i złożenie datku w kwocie
\$ 100.00 - - - - NA FUNDUSZ OBRONY NARODOWEJ W POLSCE.

KOMITET

Julian [signature]
Sekretarz

K. Czapalski
Przewodniczący

Montreal, P. Q.

Dnia 10-go lipca 1939 r.

WETERANI W AKCJI POMOCY ZAGROŻONEJ OJCZYZNIE

* KOMITETEM ZBIÓRKI NA FON W MONTREALU KIEROWALI CZŁONKOWIE ZWIĄZKU.
ZEBRANO 640 DOLARÓW + 100 \$ ZWIĄZEK DOŁOŻYŁ OD SIEBIE.

Obchody 3-go Maja 1940 r.

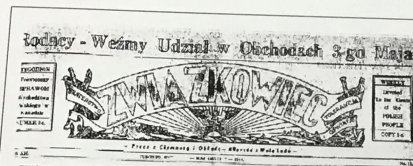

Zw. Wł. Pol. Im. Marszałko J. Piłsudskiego w towarzystwie członka Polskiej Rady Narodowej w Angers, Dr. Z. Nowakowskiego i Konsula Dr. T. Brzezińskiego podczas Obchodu 3-go Maja 1940r. w Montrealu

Weterani w towarzystwie członka Polskiej Rady Narodowej w Angers,
dr. Zygmunta Nowakowskiego i konsula RP w Montrealu dr. Tadeusza Brzezińskiego

POGRZEB

lotników polskich, którzy zginęli w katastrofie bombowca Royal Air Force 25 kwietnia 1944 roku nad Montrealem

Lotnicy Polscy Otiarą Katastrofy w Montrealu

MONTREAL. — W ostatnim tragicznym wypadku rola biała się bombowca i spieniła się katastrofa samolotu w okolicy Montrealu, w którym straciło życie 16 osób z wojskowych i cywilnych, ginął jeden z najskuteczniejszych polskich samolotów, porucznik lotnictwa, Kazimierz Burzyński, który dowodził nieznaczącym transportowcem, Liberatorem.

Burzyński, urodzony lat 47, był jednym z trzech polskich lotników wojskowych, którzy znaleźli się na pokładzie statku, który uderzył w szereg domów mieszkalnych w 15 minut po wnieśieniu się w powietrze z pola lotniczego Darval w samolocie drobnym do samolotu bazy powietrznej. Czynił on odpowiedzialność, by utrzymać samolot w powietrzu, aż do dołączenia do ręki St. Lawrence, która znajduje się w odległości tysiąca metrów od miejsca wypadku.

Burzyński był starym wyprawnym lotnikiem, który miał więcej niż 1.000.000 mil wylatanych na swoim "rachunku", był znanym w Polsce pod przydkiem "Jaka polski lotnictwa". Był on jedynym, dnia 28 kwietnia r. b. w

K. BURZYŃSKI

nym z polskich samolotów bojowych w poprzedniej Wojnie Światowej. W Anglii był jednym z instruktorów i wychowawców młodych lotników polskich, a ostatnio zatrudniony był w transportowaniu samolotów przez Atlantyk.

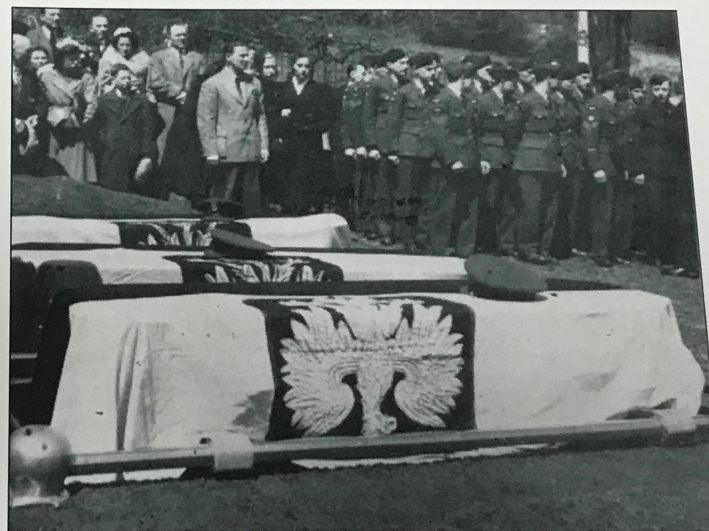
J innymi członkami załogi rozbitego samolotu byli: oficer pilot Andrzej Kuśnierzki i porucznik lotnictwa Adolf Jan Nowicki, obaj z polskiej sily lotniczej.

Pogrzeb zmarłych tragicznie lotników odbył się w piątek, dnia 28 kwietnia r. b. w

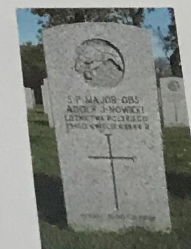
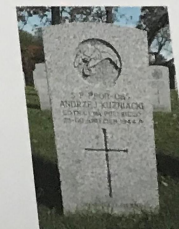
Montreal, przy udziale tysiącznych tłumów tak Polaków, jak i mieszkańców innych miast prowincji z Montrealu. Nabożeństwo żałobne odbywało się w katedrze św. Jakuba. W oddaniu ostatniej posługi zmarłym tragicznie lotnikom wzięli udział młody miast Montreala A. Baynault, wicekonsul G. Zakrzewski, przedstawiciel powiatu z Oranzy, władze lotnicze polskie z pułk. Stefaniem Samokiem na czele. Reprezentowane były przez wyjątkowo starą, oficerów wchodzących lotnictwa, armii i marynarki kanadyjskiej.

Ponad 100 lotników oficerów R. A. F., setki lotników z R. C. A. F. i wielu kolegów z "Atlantic Transport Group", gdzie ostatnio służyli zmarli, także byli uczestnikami tego smutnego obchodu, jak też i wielkie ilości polskich lotników.

Nad grobem pośpiesznie przemówienie po polsku, angielsku i francusku wygłosił pułk. S. Szauck — wskazując na zmarłych, jako na wzór poświęcenia i miłości ojczyzny. (Przedświadczenie pułk. S. Szaucka, postaramy się zamieścić w następnym wydaniu "Związku").

Delegacja Związku Weteranów Polskich im. Marszałka J. Piłsudskiego z prezesem Józefem Kolano na czele

WSPÓLNA FOTOGRAFIA CZŁONKÓW ZW. WET. POL IM. J. PIŁSUDSKIEGO
W MONTREALU W DNIU 27.2.1949

Wizyta generała Władysława ANDERSA (1949)

Stoją od lewej: 1. Władysław Stopkiewicz, 2. Tadeusz Brzeziński, 3. Zbigniew Waruszyński, 4. Jan Mikulski,
5. Elżbieta Jankowska, 6. Basara, 7. Antoni Jankowski, 8. Basara, 9. Anna Mikulska, 10. Anna Toporowska, 11. xxx,
12. Kama Kozłowska, 13. Stanisław Basara, 14. xxx, 15. xxx, 16. J. Burczyński, 17. S. Zalewski.
Siedzą od lewej: 1. xxx, 2. Teodor Domaradzki, 3. Józef Kolano, 4. Wacław Babiński, **5. Generał Władysław Anders,**
6. xxx, 7. Franciszek Gryszówka, 8. Michał Rybikowski, 9. Wacław Stachiewicz, 10. xxx, 11. xxx

WSPÓLNA FOTOGRAFIA PAŃ Z KORPUSU POMOCNICZEGO PRZY ZW. WET. POL. IM. J. PIŁSUDSKIEGO
W MONTREALU W DNIU 27.2.1949.

Korpus Pomocniczy Pań Związku Weteranów Polskich w Montrealu 1950 r.

Siedzą od lewej: Suszkowska, Salomea Nawrocka, Michalina Michaliszyn, Balbina Sączawa, Józefa Sękowska,
Anna Toporowska, Anna Mikulska, Katarzyna Kolano, Antonina Janicka, Eugenia Szuper, S. Korabińska, Jadwiga Jankowska,
Stoją: Gadomska, W. Furmanowa, A. Maslanka, Ragan, M. Matusiewicz, Raniowska, A. Latkowska, W. Wiśniewska,
K. Piotrowska, Kazimiera Garbacz, H. Olszewska, Jadwiga Chromik, Jadwiga Pyziak, Perła, Józefa Czernik, Agata Olender.

Korpus Pomocniczy Pań Związku Weteranów Polskich w Montrealu

1950 r.

Adamczuk Franciszka
Alnicka Zofia
Bednarz Agnieszka
Sekowska Józefa
Chronik Jadwiga
Czajkowska Franciszka
Czernik Józefa
Garbacz Kazimiera

Grzybala Maria
Gryszówka Eugenia
Jankowska Elzbieta
Jankowska Jadwiga
Janicka Antonina
Kolano Katarzyna
Koszawiec Helena
Kukurewicz Bronisława

Lech Anna
Matusewicz Maria
Michaliszyn Michalina
Mikulska Anna
Nawrocka Salomea
Olender Agata
Petrulewicz Tatiana
Piotrowska Katarzyna

Pyziak Jadwiga
Sączawa Balbina
Stapowicz Janina
Szuper Eugenia
Tell Hanka
Topolnicka Władysława
Toporowska Anna
Wiszniewska Wacława

1980 r.

Basara Eugenia
Bednarz Agnieszka
Chromik Jadwiga
Cieślak Leokadia
Dziadosz Stanisława

Gryszówka Genowefa
Janicka Agnieszka
Jankowska Jadwiga
Matusiewicz Maria
Mikulska Anna

Mittelstaedt Helena
Motyka Maria
Nawrocka Salomea
Olender Agata
Popiel Gertruda

Stankiewicz Helena
Szuszkowska Maria
Toporowska Anna
Wachta Anna

1950

Adamkiewicz Bronisław
Adamczuk Andrzej
Arasimowicz M.
Adamczak Józef
Balandowicz Aleksander
Bardow Władysław
Basara Stanisław
Bielecki Jan
Bielski Maciej
Bieniarz Józef
Biskup Stanisław
Bober Józef
Bobula Józef
Budnik Adolf
Babiński Wacław
Barzyk Józef
Bocheński Zygmunt
Borowicz Stanisław
Boniarczyk Karol
Białowas Tomasz
Bednarz J.
Bandkowski Władysław
Bartosik Bronisław
Czapski Kazimierz
Chromik Jakub
Ciosek Władysław
Czernik Franciszek
Cieplak Nowak Tadeusz
Chruściński Alfred
Cap Stanisław
Dąbrowski Wiktor
Dziedzic Stanisław
Dzięgiel Władysław
Domański
Demczuk Jan
Dydyński Z.
Furman Marcin
Furman Ludwik
Franzman Kazimierz
Fletch Jan
Grzybowski Piotr
Gryjelski Józef
Gajewski Józef
Gargul Władysław
Garbac Tadeusz

Gawryszewski Stan
Głowska Jan
Gonet Józef
Grzybala Ignacy
Gajewski Franciszek
Garbac Jan
Groszówka Franciszek
Gadomski Józef
Grad Ludwik
Grochowski Władysław
Gerlacz Paweł
Gaglewicz Tadeusz
Gładowski Karol
Gryszówka Bronisław
Hanusiewicz Stanisław
Kuszlak Tadeusz
Halinski Paweł
Inicki Grzegorz
Jankowski Władysław
Jarocki Antoni
Jarosz Karol
Jankowski Antoni
Jancewicz Albert
Luszkiewicz Stan
Klejka Wojciech
Kozioł Tomasz
Klimuszko Józef
Kukurewicz Adolf
Krolikowski Władysław
Kubacki Maksymilian
Kolano Józef
Kycia Walenty
Kieler Andrzej
Kozubal Jan
Kukułka Stefan
Kulas Adam
Krukowski Piotr
Kulaga Władysław
Kozłowski Franciszek
Kędziński Karol
Korczak Walenty
Kaczyński Zygryd
Konieczny Stanisław
Krzywoszanski Michał
Kobusiński Wacław

Kucharski Ignacy
Kwiatkowski M.
Koszuta Włodzimierz
Kuca Wacław
Kubiński Stanisław
Karpa Michał
Konieczny Stanisław
Lech Jan
Lacki Michał
Losowski Jan
Lato Piotr
Lezon Jakub
Lewandowski Bolestaw
Luczynski Mieczysław
Liebich Andrzej
Machna Michał
Matusiewicz Wojciech
Manczur Łukasz
Michaliszyn Józef
Mikulski Jan
Modelski Tomasz
Mondro Józef
Mazurkiewicz Marcei
Masztalarz Michał
Mackiewicz Jan
Michaliszyn Piotr
Michalak Franciszek
Nawrocki Franciszek
Nowak Franciszek
Nizolomski Feliks
Olender Jan
Olender Franciszek
Olszewski Jan
Pokorny Józef
Perla Jan
Pilat Jan
Porcja Stanisław
Papiernik Jan
Piela Jakub
Pilarz Wojciech
Pawelski Józef
Piotrowski Julian
Pustowka Karol
Pawelec Izydor
Podkowa Jan

Raniowski Józef
Rajca Franciszek
Robak Marcin
Ragan Piotr
Radziszewski Władysław
Radyna Antoni
Radziszewski Bolestaw
Rawiako Jan
Rybkowski Michał
Rzucidło Stanisław
Rolicz Edward
Suszkowski Florian
Sekowski Stefan
Sleczkowski Paweł
Skorupa Michał
Stopkiewicz Władysław
Saczawa Paweł
Studzienny Stefan
Szeremeta Władysław
Siedlecki Karol
Stachecki Edmund
Szwedlich Ferdynand
Stańczykowski Kazimierz
Samouk Maciej
Siwik Edward
Toczko Dominik
Topolnicki Julian
Toporowski Bazyli
Taras Mieczysław
Taraba Stanisław
Topolnicki Stanisław
Tokarz Władysław
Wojcieszczuk Jan
Wachta Władysław
Wojtasik Wojciech
Wanad Franciszek
Walus Władysław
Wojak Stanisław
Waruszyński Zbigniew
Zamoyski Piotr
Żołnierczuk Władysław
Zalewski Kazimierz
Zmroczek Wiktor
Zmroczek Wojciech
Zacharczuk Józef

Prezesura

kol. Edwarda Rolicza

(2000 - 2005)

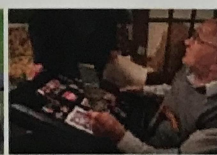
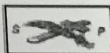
Urodzony w 1922 r.

- 1939 wrzesień - jako ochotnik walczy w obronie Wilna
- grudzień - aresztowany przez Sowietów, skazany na 5 lat więzienia
- 1941 sierpień - amnestiowany, wstępuje do Wojska Polskiego
- 1942 - ewakuowany z Rosji, przydział do 5 Kresowego Pułku Artylerii Przeciwpancernej
- 1945 - udział w Kampanii Włoskiej (Monte-Cassino, Bolonia, Ankona)
- 1946 wrzesień - przyjazd do Kanady na kontrakt do pracy na roli
- 1951 - 1985 - praca w Canadair
- 2000 - awansowany na stopień podporucznika WP

Członek: ZWP im. Marszałka Józefa Piłsudskiego (od 1950 r).
Wieloletni administrator w Zarządzie Stowarzyszenia Polskich Kombatantów koło nr 7 (od 1949 r.)

Odnaczony: Krzyż Walecznych, Krzyż Monte Cassino, Brytyjska Gwiazda, Włoska Gwiazda, Medal Obrony, Medal Wojenny, Krzyż Kombatancki, Krzyż Czynu Bojowego PSZ na Zachodzie, Medal Pro Memoria, Złota Odznaka Honorowa KPK, Złoty Krzyż Zasługi, Krzyż Zesłańców Sybiru, Złoty Medal Wojska Polskiego, Złoty Krzyż SPK

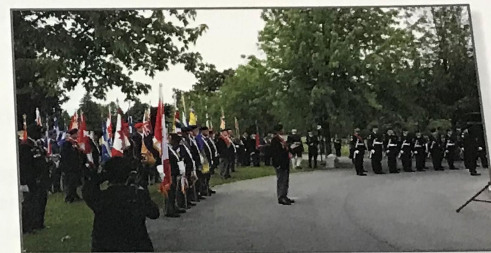
2015 22 lipca Powołany na „Wieczną Warte”

THE LAST POST FUNDS ANNUAL COMMEMORATIVE CEREMONIES

REMEMBERING D-DAY

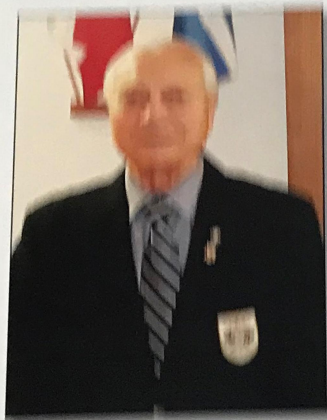
Weterani w dorocznych uroczystościach

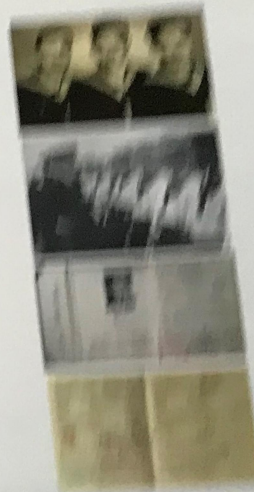
Last Post Fund National Field of Honour
Pointe Claire, Qc
7 czerwca 2014

Prezesura

kol. Henryka Michalskiego
(2016-2017)

Urodzony w 1936 r.
1954-1957 Podchorąża Oficerskiej Szkoły Marynarki
Wojennej (OSMW) w Gdyni
1957 - Przeniesiony do rezerwy w stopniu brygadier
1961-1973 Marynarz na statkach handlowych
Polskich Linii Oceanicznych (PLO) w Gdyni
1973 Przejazd do Kanady
1973-1992 Praca w Canadian Marconi
1981-1984 Przewodniczący Komitetu Rodzielskiego
Polskiej Szkoły im. Gen. W. Sikorskiego na Lacaille
2012 - Członek ZWP im. Marszałka J. Piłsudskiego
2014 - II wiceprezes Zarządu
2014 - I wiceprezes Zarządu
2016-2018 Członek Rady Kongresu KPR, oddział Quebec

Prezesura

st. chor. sztab. Józefa Pawła Foltyna

(2011-2015) (2018 -)

Urodzony w 1956 r.
Absolwent szkoły chorążych
Wyższej Oficerskiej Szkoły Lotniczej w Dęblinie (1980).
Służba wojskowa (1978- 2003).
W Kanadzie od 2000 r.
Członek organizacji weterańskich:
SPK. Koło Nr. 7 (2005 -2013) ; Klub Lotników
Polskich Wilno (2005 -2012);
ZWP. im Marszałka J. Piłsudskiego (2009-)
Odznaczony: Złoty Medal Wojska Polskiego (2012)

WYDARZYŁO SIĘ W MONTREALU

Zapomniana tragedia:
Polscy lotnicy ofiary katastrofy

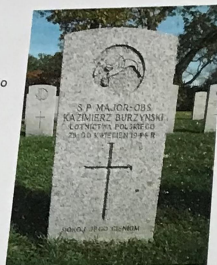
W czasie II wojny światowej Montreal był ważnym centrum przemysłowym w alianckiej maszyni zbrojeniowej. Port lotniczy Dorval stanowił punkt przelotowy produkowanych w Ameryce Północnej samolotów do Anglii, Egiptu, Włoch czy nawet odległych Indii. Poprzez lotnisko Gander na Nowej Fundlandii, piloci RAF-u, wśród których było wielu Polaków, w ramach tzw. Royal Air Force Ferry Command dostarczali nowe samoloty na front walki z Niemcami czy Japończykami.

25 kwietnia 1944 – dzień katastrofy

W kwietniowy poranek ciężki bombowiec B-24 Liberator VI z 45 Grupy Transportowej RAF wystartował z lotniska Dorval. Jego ostatecznym celem były Indie, ale samolot nigdy tam nie dotarł. Tuż po starcie, będąc nad miasteczkiem Mount Royal, załoga wyładowała do pełna zbiorniki paliwa samolotu zgłosiła problemy techniczne. Według późniejszych doniesień, skreślił na południe, aby spróbować wylądować na rzecze Świętego Wawrzyńca.

Niestety samolot szybko stracił wysokość i minął centrum Montrealu zaledwie 75 metrów nad ziemią. Pracownicy w budynku Sun Life byli świadkami przelatującego samolotu i zgłosili, że widzieli odpadające części ogona i skrzydła. O

godzinie 10:30, w 12 minut od startu, bombowiec uderzył w budynki mieszkalne na terenie dzisiejszego Griffintown (róg Shannon i Ottawa Street). Doszło do wybuchu 9 000 litrów paliwa i pożaru, który zniszczył 15 domów. W katastrofie zginęło 15 osób: 5 członków załogi oraz 10 osób na ziemi.

Ci co zginęli

Jeden z trzech polskich lotników, którzy znajdowali się na pokładzie samolotu, kapitan pilot Kazimierz Burzyński, uważany był za ojca lotnictwa polskiego. Skołę średnią ukończył w Gimnazjum OO. Jezuitów w Chyrowie. Po wstąpieniu do odrzodzonego Wojska Polskiego jako pilot, latał podczas walk na frontach ukraińskim i bolszewickim. Od 1923 roku pracował jako pilot w Polskich Liniach Lotniczych LOT. W roku 1936 jako pierwszy Polak osiągnął 1 milion przelanych kilometrów. Przed 1939 rokiem został szefem personelu latającego PLL „Lot”. We wrześniu 1939 roku dostał się do Wielkiej Brytanii. W czasie

wojny wylatał 2 miliony kilometrów. Ze względu na swój wiek, oraz to, że był instruktorem latania, piloci nazywali go z szacunkiem „Papa”.

Inni Polacy to: co-pilot por. pil. Andrzej Kuźniak, lat 30, służył w lotnictwie polskim od 1936 roku, a następnie dołączył do Ferry Command, oraz nawigator kpt. obs. Adolf-Jan Nowicki, lat 31, służył w RAF-ie przez pięć lat i był weteranem 40 lotów bombowych nad Niemcami.

Wszyscy z nich byli kawalerami Orderu Virtuti Militari.

W poszukiwaniu przyczyn katastrofy

Była to najbardziej przerażająca katastrofa lotnicza w Kanadzie. Trwała jeszcze wojna, nie więc dziwnego, że pierwsze pogłoski mówiły o niemieckich snajperach, którzy zestrzelili samolot, bądź o sabotażystach na lotnisku Dorval, którzy mieli uszkodzić samolot.

Lotnicy Polskiej Ofiary Katastrofy w Montrealu

MONTREAL. — W ostatni dzień kwietnia 1944 roku, w godzinach porannych, z lotniska Dorval wystartował ciężki bombowiec B-24 Liberator VI z 45 Grupy Transportowej RAF. Jego ostatecznym celem były Indie, ale samolot nigdy tam nie dotarł. Tuż po starcie, będąc nad miasteczkiem Mount Royal, załoga wyładowała do pełna zbiorniki paliwa samolotu zgłosiła problemy techniczne. Według późniejszych doniesień, skreślił na południe, aby spróbować wylądować na rzecze Świętego Wawrzyńca.

Niestety samolot szybko stracił wysokość i minął centrum Montrealu zaledwie 75 metrów nad ziemią. Pracownicy w budynku Sun Life byli świadkami przelatującego samolotu i zgłosili, że widzieli odpadające części ogona i skrzydła. O

Wiadomość, że na terenie katastrofy mały chłopiec znalazł złotą monetę spowodowała, że cały teren przeszukano szukając złota, które rzekomo miało być transportowane do Europy. Niektórzy wiązali katastrofę z planowanym w tym czasie lotem

do Anglii kanadyjskiego premiera Mackenzie Kinga. Badania techniczne resztek samolotu (z 30 tonowego samolotu zebrano zaledwie jedną ciężarówkę szczątków) pozwoliły ustalić, że przyczyną katastrofy była usterka konstrukcyjna usterzenia.

Pogrzeb załogi samolotu

Pogrzeb zmarłych tragicznie lotników miał miejsce 28 kwietnia 1944 r. przy udziale tysięcy tłumów tak Polaków i jak innych mieszkańców Montrealu. W oddaniu ostatniej posługi zmarłym ostatniej posługi wzięli udział: burmistrz miasta Montrealu, delegacja polskiego poselstwa z Ottawy, polskie władze lotnicze z pułk. Stefanem Sznukiem na czele. Władze lotnictwa, armii i marynarki kanadyjskiej reprezentowane były przez wysokich szereg oficerów; uczestniczyły też setki oficerów kanadyjskich, brytyjskich oraz polskich lotników. Nad grobem pożegnalne przemówienie wygłosił pułk. Sznuk wskazując na zmarłych jako na wzór poświęcenia i miłości ojczyzny.

Piloci pochowani zostali na Cmentarzu Notre-Dame-des-Neiges, w sekcji należącej do Commonwealth War Grave Commission. Spoczywają w niej Kanadyjczycy, którzy brali udział w wojnach prowadzonych przez Brytyjską Wspólnotę. Sekcja ta graniczy z Mount Royal Cemetery. Nagrobki polskich lotników mają wyryte tzw. gapy lotnicze przedstawiające orła w locie z wieńcem laurowym w dziobie będące odznaką pilotów wojskowych.

Pamięć o poległych

Z biegiem lat czas zatępił pamięć o katastrofie i o jej ofiarach. Ostatnimi którzy o nich pamiętali byli panowie Leszek Missala i Kajetan Bieniecki.

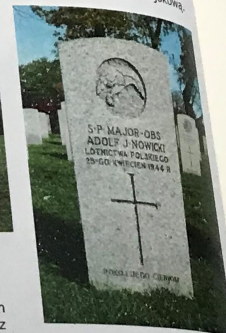
W dniu 25 kwietnia 2019 roku, dokładnie w 75 rocznicę katastrofy, delegacja Związku Weteranów Polskich z prezesem Józefem Foltynem na czele oraz Konsul Generalny RP w Montrealu, Dariusz Wiśniewski złożyli na grobach wiązki kwiatów a kapelan ZWP o. Dariusz Szurko odprawił uroczyste modły.

Wspólnie ustalono, że uroczystości takie odbywać się będą co roku. W związku z tym, w niedzielę 25 kwietnia w 77 rocznicę katastrofy, zachęcam do

wspólnej modlitwy oraz złożenia kwiatów na grobach poległych lotników.

Upamiętnijmy polskich żołnierzy, którzy, tak daleko od ojczyzny, pełniąc służbę w polskich mundurach, oddali swoje życie wypełniając z oddaniem powierzoną im misję wojskową.

Pokój ich cieniem!

Stefan Władysław

Cześć Ich Pamięci !

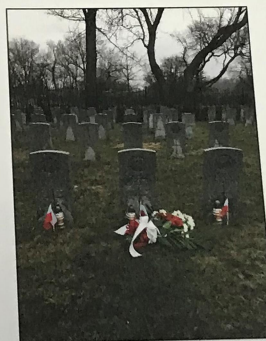
25 kwietnia 1944

75 ROCZNICA

25 kwietnia 2019

UPAMIĘTNIE

lotników polskich, którzy zginęli w katastrofie bombowca Royal Air Force,
25 kwietnia 1944 roku nad Montrealem

*Delegacja Związku Weteranów Polskich z prezesem Józefem Foltynem na czele,
Konsul Generalny RP w Montrealu, Dariusz Wisniewski, O. Dariusz Szurko*

Nauczyciele i uczniowie Polskiej Szkoły im. Jana Pawła II

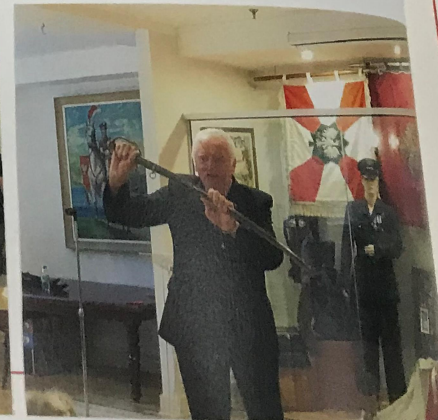
Barbara Morel
Wojciech Sobol
Alina Łopuśkiewicz
Jolanta Mamon
Robert Deptuła
Olivia Ciątkiewicz
Kla Jakubczyńska
Angelika Kalamat
Tomasz Paruzel
Danuta Wnialek
Jolanta Wozniowska
Irena Wolkiewicz

Teresa Sybil
Jan Bogajski
Maja Owczarek
Olivia Dziadek
Izabela Karshi-chin
Natalia Królowska
Alexandra Bacz
Martyna Mastowska
Clara Morel
Aldia Parale

Maya Mietla

Philip Bociaga
Maya McManaman
Victoria Hamryszat
Marcin Hertel
Scarlett Emilia Tokatlian
Stefan Karst-Erin
Maxim Kober
Ja
Adam McManaman (Ja)
Gabrys Sokalski Ja
Sandra Szewczyk
Victoria Kusy
Erik Zane

Adam Osmarski
Piotr Sandomierski
Dorota Kaganiec
Claudia Tokatlian
Michael Cierpikowski
Konrad Sis
Adrian Chłystek
Emilia Polak
Amelia Królowska
Olivia Sadowski
Zofia Miernik
Victoria Sadowski
William-Antony Jan
Daniel Pogorzały

Prowadz
Konsul C
Dariusz

ZWP in
Jozef F
Andrzej
Stefan V

**Lekcja historii
dla uczniów
polskich szkół sobotnich**

Napad zbrojny na Polskę we wrześniu 1939 r.

Prowadzą:

Konsul Generalny RP w Montrealu

Dariusz Wisniewski

Dariusz Wisniewski

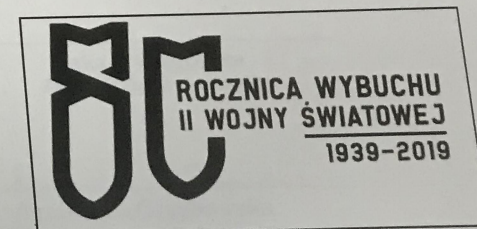
ZWP im. Marszałka J. Piłsudskiego

Józef Foltyn

Andrzej Tutaj

Stefan Władysiuk

J. Foltyn
A. Tutaj
S. Władysiuk

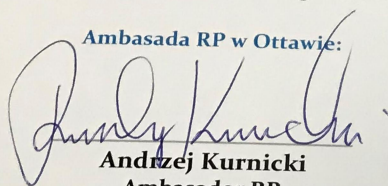
Sobota 29 września 2019

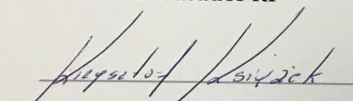
**Obchody 50-tej rocznicy śmierci
Generała Kazimierza Sosnkowskiego
5-6 października 2019**

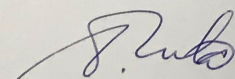
Kościół pod wezwaniem Matki Boskiej Częstochowskiej w Montrealu
Odsłonięcie tablicy pamiątkowej i msza święta w intencji Generała

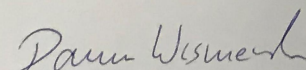
Związek Weteranów Polskich imienia Marszałka Piłsudskiego
Żołnierski obiad - goście honorowi:

Ambasada RP w Ottawie:

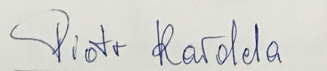

Andrzej Kurnicki
Ambasador RP

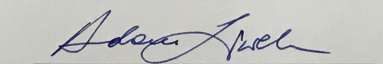

Kmdr Krzysztof Książek
Attaché Obrony, Wojskowy,
Morski i Lotniczy

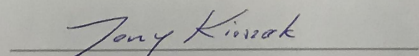

Andrzej Ruta
Prezes ZG SPK

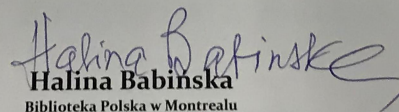

Dariusz Wisniewski
Konsul Generalny RP w Montrealu

Instytut Pamięci Narodowej:

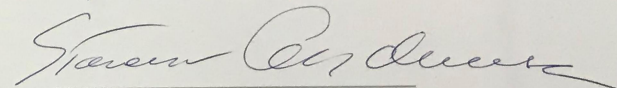

dr hab. Piotr Kardela
Dyrektor Oddziału w Białymstoku

Dyrektor Adam Siwek
Biuro Upamiętniania Walk i Męczeństwa

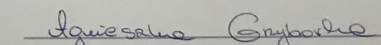

dr Jerzy Kirsak,
Oddziałowe Biuro Badań Historycznych we
Wrocławiu

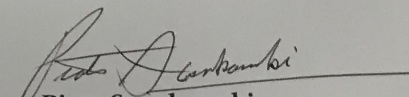

Halina Babinska
Biblioteka Polska w Montrealu

Wojskowe Biuro Historyczne:

dr hab. Sławomir Cenckiewicz
Dyrektor WBH

Łukasz Ciegotura
Zastępca Dyrektora WBH

Agnieszka Grzybowska
Wydział Współpracy Międzynarodowej

Piotr Sosnkowski

Wręczenie Medalu Wojska Polskiego
dla członków Związku

Odznaczeni:

Andrzej Okoniewski • Wojciech Sobol • Jan Szweykowski • Stefan Władysiuk

Pożegnanie Attaché Obrony
Ambasady RP w Ottawie
Komandora
Krzysztofa Książka

Zebranie Świąteczne Związku 12 grudnia, 2021

Polska Aleja na Cmentarzu Saint-Sauveur-des-Monts

To ponad osiemdziesiąt polskich grobów stanowiących 'polski sektor', część polskiej nekropolii na gościnnej ziemi quebeckiej, gdzie swoje ostatnie miejsce spoczynku znalazło wielu Polaków z emigracji wojennej i powojennej. Tutaj pochowani to m.in.: przedstawiciele rządu i polscy dyplomaci, weterani I i II wojny światowej, więźniowie łagrów syberyjskich, obozów koncentracyjnych i oflagów.

Leżą tu także działacze polonijni oraz przedstawiciele nauki i kultury, z których większość wniosła znaczny wkład w dorobek naukowo-kulturalny Kanady i prowincji Quebec.

Wśród osób tu pochowanych wymienić należy dowódcę Armii Kraków w kampanii wrześniowej generała Antoniego Szyllinga, ministra spraw zagranicznych polskiego rządu na uchodźstwie prof. Tadeusza Romera, ostatniego konsula II Rzeczypospolitej w Montrealu, Tadeusza Brzezińskiego, czy uważanego za jednego z prekursorów polskiej floty na Bałtyku, vice-admirała Stefana Frankowskiego.

Z osób upamiętnionych (na niektórych pomnikach wyryte są ich nazwiska, ale fizycznie osoby te pochowane są gdzie indziej, wymienić należy jednego z twórców Polski podziemnej, generała Michała Karaszewicza-Tokarzewskiego.

Wielu pochowanych było członkami Związku (m.in. dr Franciszek Bratek Kozłowski, płk Bogdan Kwieciński, płk Andrzej Liebh, Magdalena z d. Jaklicz Kiełczewska) lub honorowymi członkami: konsulowie Jerzy Adamkiewicz i Tadeusz Brzeziński

CZŁONKOWIE ZWIĄZKU
na Polskich Grobach
w SAINT-SAUVEUR-DES-MONTS

Anna Ciesielska Zofia Jędrzej Dariusz Gieniuk Barbara Pastuszka J. P. Lew

S. Stachurski Nicholas Ziur Taranta Walczak Jan Szwajkowski Krakowski W.

Krzysztof Jurek Krzysztof Kiciorek Adam Jędrzej Jasmine Stroz-Breton Ryszard

Maria Tutaj Gudry Jurek Jan Kiciorek Marek McDonald Gieniuk Dariusz
Andrzej Jurek

Konrad Szulc Teresa Włodarczyk Henryk Jurek
Maciej Piśkon-Szczepanik (IPN Kraków)

Jan P. Jurek (IPN Kraków)

17 września 2022 roku
(w rocznicę napaści sowieckiej na Polskę)

Prezentacja Związku Weteranów Polskich na 3-ciej edycji Dnia Polskiego w Montrealu

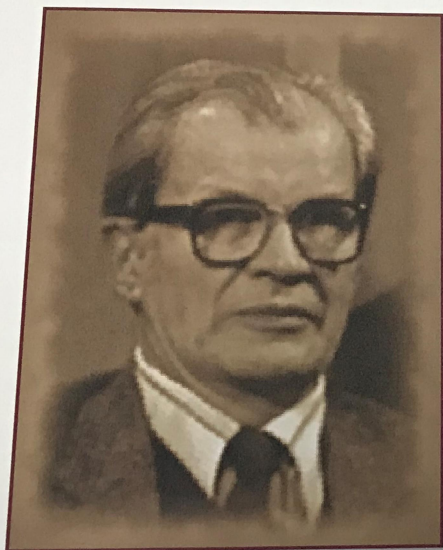
Prowadzący: Andrzej Tutaj

„Wierni ideom Marszałka na kanadyjskiej ziemi”

Podnieś rękę, Boże Dziecię! Błogosław Ojczyznę miłą!

11 grudnia 2022 roku

100-tna
rocznica urodzin
kolegi
dr Jerzego Kiełczewskiego

4 luty
1923 - 2023

A handwritten signature in blue ink, likely belonging to Dr. Jerzego Kiełczewski, located below the dates.

Z KRONIKI WETERAŃSKIEJ

Stulątka

Do montrealskich stulatków - członków Związku Weteranów Polskich, którzy dożyli 100 lat przybywa kolejna jubilatka. Pani Róża Kisielevska, której okragle urodziny przypadają 8 września 2023 roku, dołącza do grona takich znakomitych kolegów jak Zbigniew Berezowski, dr Jerzy Kielczewski, Jan Wawrzów i wielu innych, którym było dane dożyć pięknego wieku. Na spotkaniu w ramach cyklu "Są wśród nas", które miało miejsce w polskim konsulacie w dniu 7 listopada 2017 r. mieliśmy okazję poznać niezwykle interesujące, ale i też tragiczne losy jej życia.

Róża Kisielevska (z domu Olejniczak) urodziła się w Świecianach Wileńskich w 1923 roku. Jej szczęśliwe dzieciństwo przerwał wybuch II wojny światowej, gdy 17 września 1939 wojska sowieckie wkroczyły na wschodnie ziemie pod pretekstem chronienia ludności przed Niemcami. Wojskowi, policjanci i urzędnicy państwowi masowo przekraczali granicę litewską, by tam, po złożeniu broni, zostać internowani. W tej grupie był jej ojciec. Sowieci zaczęli deportować Polaków na Sybir.

Matka, młodszy o dwa lata brat i Róża jako „wrogowie ludu i narodu” zostali wywiezieni 13 kwietnia 1940 roku. Po dwóch tygodniach koszarnej podróży w bydłych wagonach dotarli do Kazachstanu do pracy w kolchozach. Aby przetrwać tam w okropnych warunkach, łapali się przeróżnych zajęć: brat zakładał siła by łapać w nie zające, matka natomiast wrożyła Rosjanom z kart miejscowych. Po roku udało się matce dostać pracę w miasteczku w magazynie zbożowym, a także mieszkanie w baraku i przydział węgla na opał w piecyku, na którym można było też coś ugotować.

Po napaści Hitlera na Rosję, na mocy porozumienia Sikorski - Majski, 13 sierpnia 1941 rząd sowiecki ogłosił dla Polaków amnestię. Polski rząd na uchodźctwie zaczął organizować w Związku Sowieckim polskie wojsko pod dowództwem gen. Władysława Andersa. Ojciec Róży, internowany do Starobielska, innych łagrów na północy, a w końcu na wyspę, na której ładowano jeńców na barki i zatapiano, uratował się. Uratowała go amnestia. Dostał się do 5-tej dywizji. Rodzinie, po niesamowitych przygodach, udało się dołączyć do polskiej armii: brat dodał sobie kilka lat i zgłosił się do wojska. 29 czerwca 1942 Róża z mamą jako rodzina wojskowa dotarła na statku przez Morze Kaspijskie z Krasnowodzka do Pahlavi w Persji.

W Teheranie obie wstąpiły do Pomocniczej Służby Kobiet, gdzie Róża została przydzielona jako telefonistka do oddziału łączności. Potem - po krótkich kursach na świetliczanki - wysłano je do Brygady Karpackiej. Następne kursy nie tylko prowadzenia samochodów, ale też wszelkich napraw Róża odbyła w Palestynie.

W listopadzie 1943 odkomenderowana została do gimnazjum w Nazarecie, gdzie zrobiła maturę. Powróciła do oddziału w sierpniu 1944. Kilka miesięcy potem została skierowana do szpitala w Al-Kantara koło Kanału Sueskiego w Egipcie jako świetliczanka. „Pestki” pomagały żołnierzom pisać listy do rodzin albo do Czerwonego Krzyża w poszukiwaniu bliskich.

Po kilku miesiącach Róża została przeniesiona do Almarri koło Aleksandrii do 14 Brygady Pancerniej, w której poznała swego przyszłego męża. Ślub odbył się 9 września 1945 w Aleksandrii.

W listopadzie przerzucono oddział do Włoch, do bazy w Chieti, gdzie przez pewien czas pracowała jako świetliczanka a następnie jako nauczycielka.

W lipcu 1946 dotarli do Wielkiej Brytanii, gdzie przygotowywano polskich żołnierzy do życia cywilnego ofiarowując różne kursy. Po pięciu latach służby została zdemobilizowana 23 kwietnia 1947. O powrocie do Polski nie było mowy. Róża wraz z rodziną udała się do Argentyny, gdzie mieszkała przez dziewięć lat w Buenos Aires. W 1950 urodził się syn - Jerzy. Wszystkie pieniądze zaoszczędzone przez te dziewięć lat Kisielewscy stracili przy kupowaniu domu, który został przez oszusta sprzedany równocześnie aż 50-ciu osobom. W 1958 rodzina zdecydowała się na drugą emigrację - tym razem do "pachnącej żywicy" Kanady. Do Toronto z Anglii przeniósł się też brat Róży z rodziną i rodzice. Pani Róża z mężem zamieszkali w Montrealu, gdzie jej mąż dostał pracę w Air Canada.

Kolejne lata Jej życia przesłatały tragedie najbliższych członków rodziny.

Lekcja historii dla młodzieży w Związku Weteranów

Od 2007 roku, pani Róża jest mieszkanką Seniorów Manoir Westmount, w którym się zadamowała, i gdzie, za bramką, piękny ogródek kwiatowy. Tam, gdzie dawno nie było na trawie - dziś kwitną kolorowe kwiaty. Manoir ogródek odwiedzają, dzieląc się ogromną satysfakcją, że jej wysiłek jest

Spotkanie „Są Wśród Nas”, Konsulat RP w Montrealu

Naszej weterance, sybiraczce, która z 12 lat z Persji, przez Irak, Palestynę, Egipt i Włochy dotarła do Anglii, a następnie przez Argentynę, Kanadę, życzymy dalszych długich lat zdrowia, spokoju i w otoczeniu kwiatów w Westmount.

Ad multos annos!

Opracowanie: **Stefan Władysław** - kronikarz

Źródło: Wspomnienia Pani Róży (www.sawrodnas.ca), zdjęcia: Maria M...

100-tna
rocznica urodzin
koleżanki
Róży Kisielewskiej

8 września
1923 - 2023

Z KRONIKI WETERAŃSKIEJ

MONTREALSKI AS WYWIADU

NAJGROŹNIEJSZY PRZECIWNIK III RZESZY

Na początku listopada, z okazji prezentacji filmu „Tadeusz Romer. Mission impossible”, w Montrealu przebywała grupa filmowców polskich z Film Open Group.

Ekipa filmowa odwiedziła również siedzibę Związku Weteranów Polskich im. Marszałka Piłsudskiego w Montrealu, a wizyta związana była ze zbieraniem materiałów do filmu o kolejnym członku Związku, który posiada piękną wojenną kartę, wartą filmowej ekranizacji. Mowa tu o pułkowniku Michale Rybikowskim, o którym to prawa ręka Hitlera, szef Głównego Urzędu Bezpieczeństwa Rzeszy, Heinrich Himmler, powiedział, że to jeden z najgroźniejszych przeciwników III Rzeszy.

Niepodległości też trzeba umieć bronić

Michał Rybikowski, urodzony w Rokanach na Litwie w 1900 r., miał 18 lat, kiedy zgłosił się do Wojska Polskiego. Od razu trafił do służb wywiadu działającego na terenie Białorusi i Litwy. Za udział w tej wojnie, która była prawdziwym chrztem bojowym polskiego wywiadu, dostał Order Virtuti Militari. Po wojnie pozostał w mundurze. Trafił początkowo do piechoty, ale dość szybko uznano, że jego talenty zostaną lepiej wykorzystane w słynnej „Dwójce”, czyli II Oddziale Sztabu Głównego, w wywiadzie wojskowym. Działał w referacie „Zachód” czyli w wywiadzie skierowanym na Niemcy. Do wybuchu II wojny światowej pracował w Wolnym Mieście Gdańsku, Królewcu i Kownie.

Współpraca z Japończykami

Po 1 września 1939 r. przedostał się przez Paryż i Helsinki do krajów bałtyckich. W Rydze nawiązał kontakt z attaché wojskowym poselstwa Japonii w Rydze, pułkownikiem Onunuchim Hiroshim. To był początek skutecznej współpracy z wywiadem japońskim. Prawdopodobnie jeszcze w 1940 r. podczas pobytu w Rydze udało się Rybikowskiemu zorganizować transporty uciekinierów polskich do Finlandii przez Zatokę Botnicką. Wykorzystywano do tych przerzutów kutry rybackie, w których jednorazowo mieściło się od 20 do 30 osób.

Przetrasportowani do Finlandii uchodźcy przedstawiali się później do Francji i Anglii. Po likwidacji poselstw i ataszatów wojskowych Japonii i Polski w Rydze, Michał Rybikowski trafił do Sztokholmu, zabrany tam w sierpniu 1940 r. przez Onunuchim'a. W Sztokholmie Rybikowski został zatrudniony w ambasadzie Japonii na stanowisku sekretarza attaché wojskowego, generała Makoto Onodera.

Ze Sztokholmu Rybikowski zarządzał siatką wywiadowczą na Niemcy i Finlandię. Zebrane wiadomości z Berlina i terenów, gdzie działali jego agenci (otrzymywał informacje także z okupowanej Polski, a nawet z terenu Czech), przekazywał do polskich władz wojskowych w Londynie.

Miał legendę białego Rosjanina, obywatela Mandzurii, kontrolowanej wtedy przez Kraj Kwitnącej Wiśni, a jego tożsamość potwierdzał mandzurski paszport (oczywiście fałszywy) na nazwisko Petera Iwanowa, w uzyskaniu którego pomógł mu japoński konsul Sugihara, pracujący na placówce w Kownie i współpracujący z Polakami.

Współpraca z Onoderą trwała do wiosny 1944

To tylko z pozoru może zaskakiwać - wśród przedstawicieli dyplomatycznych i attachés wojskowych Japonii byli zarówno zwolennicy opowiedzenia się w wojnie po stronie Niemiec, jak i przeciwnicy sojuszu. Polski wywiad w państwach nadbałtyckich korzystał z pomocy tych drugich, odwołując się nieraz do przyjaźni i znajomości zawartych długo przed 1 września 1939.

Honor, duma i brawura polskiego oficera

Rybikowski miał też wyjątkowo silne poczucie honoru oficerskiego i dumy. Z własnej inicjatywy,

podczas jednej z podróży przewiózł samolotem z Berlina do Sztokholmu, oprócz kolejnej porcji zebranych informacji, również dwa sztandary. Jeden z nich, wysyty w okupowanym Wilnie specjalnie dla polskich lotników walczących w brytyjskich siłach powietrznych, miał napis: „Miłość za ofiarę” i ze Szwecji został przetransportowany do adresatów.

Polak uratował Szwecję od okupacji

Dysponując swoją siatką wywiadowczą na terenie Sztokholmu, Rybikowskiemu udało się ustalić, iż 25 punktów strategicznych w stolicy, zostało obsadzonych przez wyszkolonych dywersantów niemieckich, czekających na znak do przejścia władzy w stolicy tego neutralnego, w czasie wojny, państwa. Zaalarmowani o tym Szwedzi, zmusili Niemców do wycofania się z zaplanowanej akcji.

W pancерnej szafie

Dzięki „bezpiecznej” posadzie w ambasadzie japońskiej Rybikowski był w stanie zorganizować silną siatkę wywiadowczą w okupowanej Polsce i mógł też, w miarę swobodnie poruszać się na terenie krajów bałtyckich, a nawet Niemiec. Ale nawet w tych sprzyjających warunkach padł ofiarą podejrzeń i w czasie przeszukiwania ambasady japońskiej w Berlinie byłby wpadł w ręce gestapo, gdyby nie uratowała go zimna krew. Wybrał na kryjówkę szafę pancerną, co go uchroniło przed zdemaskowaniem, ale nieomal doprowadziło do śmierci z powodu braku powietrza. Nieprzypadkowe udało się ocucić, a następnie wywieźć nocą na lotnisko, z którego wrócił do Sztokholmu.

Polski szpieg jak prawdziwy samuraj

Rybikowski wykorzystywał informacje, które zdobywali Japończycy i dostarczał je aliantom, a Japończycy chętnie korzystali z przekazów Polaka. W ten sposób zyskiwali wiedzę o sytuacji w Europie ogarniętej wojną, o Niemcach zakleszczonych pomiędzy dwoma frontami, o sile wojsk alianckich, a co za tym idzie - o przyszłości, również własnego kraju. Według relacji rodziny, po wojnie na audjencji przyjął go sam cesarz Japonii, wręczając mu miecz samurajski (wiele informacji, które zdobywał pułkownik podczas pracy wywiadowczej szczególnie o sytuacji gospodarczej Niemiec oraz ruchach wojsk a także o prześladowaniach ludności cywilnej, prawdopodobnie przydawały się także

Japończykom, którzy dzięki tym wiadomościom mieli większe rozeznanie w sytuacji w Europie).

Służba wojskowa, odznaczenia

W 1944 roku opuścił Szwecję, dojechał do Anglii, następnie walczył we Włoszech w 15. Pułku Strzelców Korpusu. Od 24 października 1944 roku walczył w Karpaczkach. 6 sierpnia 1945 roku został dowódcą 2 Brygady Strzelców Karpaczkich i walczył w rozwiązaniu w 1947 roku. Za swoją pracę w służbie wojskowej otrzymał wiele odznaczeń wojskowych: brytyjską Order of the British Empire, dwukrotnie Order Virtuti Militari i inne. Jego działalność została przedstawiona w powieści Stanisława Strumppa „Wywiad w garten”. W plebiscycie portalu Historiopol.pl, Adam Michałowski (alias Peter Iwanowa) znalazł się na 39. miejscu polskich szpiegów Tysiąclecia.

Po wojnie

Michał Rybikowski nie wrócił po wojnie do Polski. Osiedlił się w Kanadzie, w Montrealu. W 1960. działał aktywnie w organizacjach polskich w Kanadyjskim Instytucie Dobroczynności. W 1960. w Montrealu została budowa Schroniska im. M. Skłodowskiej w Montrealu. Zakład „Prometeusz”, które miało na celu zbliżenie i zjednoczenie narodów Środkowej Europy.

Zmarł 21 stycznia 1991 r. w Montrealu i został pochowany na cmentarzu weteranów w of Honour w Pointe-Claire.

Cześć Jego pamięci!

PS. Premiera filmu o naszym montrealu wywiadu planowana jest na 2025 rok, w Montrealu.

Stefan Władysław

Stefan Władysław - kronikarz Związku Weteranów Polskich im. Marszałka Piłsudskiego, Biblioteki Polskiej w Montrealu

płk Michał Rybikowski

WIZYTA EKIPY

"Film Open Group"

realizującej film

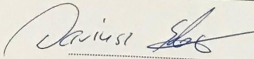
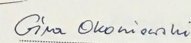
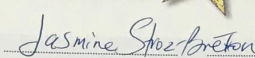
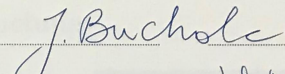
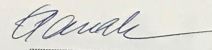
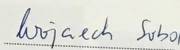
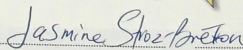
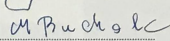
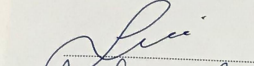
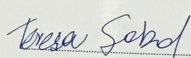
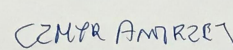
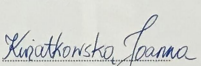
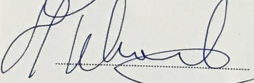
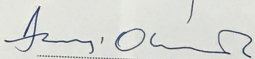
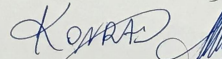
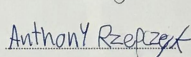
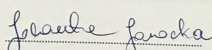
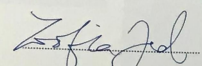
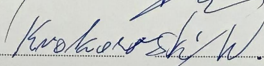
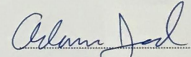
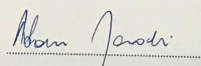
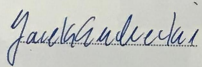
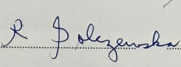
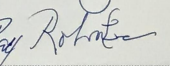
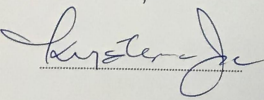
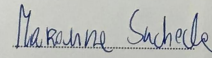
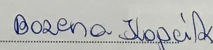
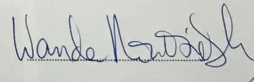
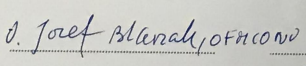
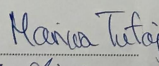
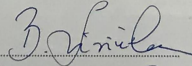
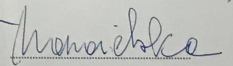
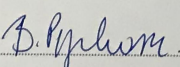
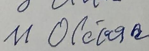
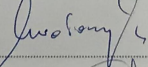
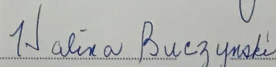
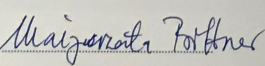
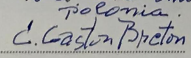
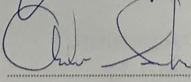
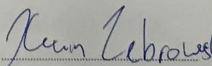
SZPIEG

Justyna Papros
Krzysztof Szwed *Jerzy Klim* *Adam Trak*

10 listopada 2023

SPOTKANIE ŚWIĄTECZNE Członków Związku

Chwała na wysokości, chwała na wysokości, a pokój na ziemi.

17 grudnia 2023 roku

Delegacja Związku na Dożynkach Polonijnych 2024

Dożynki z udziałem
Zespołu Pieśni i Tańca **Jedliniok** z Wrocławia
oraz Zespołu **Tatry** z Montrealu

Towarzystwo Białego Orła,
15 września 2024 r.

* Weterani przyznali dotację w wysokości \$500

WIZYTA

Paweł Bejda

Paweł Bejda
Sekretarz Stanu

Ministerstwo
Obrony Narodowej

Joanna Kluzik-Rostkowska

Joanna Kluzik-Rostkowska
Posłanka na Sejm RP
Przewodnicząca Delegacji
na 70. Roczną Sesję ZP NATO

Marcin Kulasek

Ministerstwo
Aktywów Państwowych

dr inż. Marcin Kulasek
SEKRETARZ STANU
Ministerstwo Aktywów Państwowych
+48 513 079 838
sekretariatmkulasek@map.gov.pl
00-522 Warszawa
ul. Krucza 36 / Wspólna 6

www.gov.pl/aktywa-panstwowe

Komandor Paweł Podgórny

Komandor Paweł Podgórny
Attaché Obrony, Wojskowy, Morski i Lotniczy
Ambasada RP w Ottawie

SPOTKANIE ŚWIĄTECZNE Członków Związku

Fojanek - Ryszard Kobela		Rzepkowski Radosław	
Jan Kubiś	Mariusz Lubczyński	Ryszard Kubiś	Adam Jol
J.P. K.	Andrzej S.	Wojciech Sobol	Zdzisław K.
Gina Okoniewska	Tul K.	Marlene Schneider	Jan Kowalski
Artur Polak	Syryma Jolanta	Marek K.	Wojciech K.
Amanda Chalupa	Barbara J.	Jolanta K.	Krzysztof K.
Mathias Samulski	Mietek W.	Mosulski Jolanta	Halina W.
J. G.	Wojciech W.	T. Tokowyk	Elżbieta S.
Nekus J.	Wojciech J.	Jolanta K.	Stefan W.
Lidia P.	Dorota L.	Teresa S.	Wojciech K.

Cicha noc, święta noc pokój niesie ludziom wszem...

15 grudnia 2024 roku